

MİD RAM

SAYI 5 /-EKİM 2023

DERGİ

ISSN: 2980-3241

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü

KÜNYE

İmtiyaz Sahibi

Ahmet AYGÜN

Editör

Ahmet AYGÜN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Muharrem GÜMÜŞ

Tasarım

Abdurrahman ÇİÇEK

Yayın Ekibi

Ahmet AYGÜN

Seda KAYA

M. Selim YİĞİT

Abdurrahman ÇİÇEK

Muharrem GÜMÜŞ

Servet TOPÇU

Yazarlar

Midyat İlçe Milli Eğitim Müdürü Abdurrahim DEMİR

Psk. Dan. Seda KAYA

Uzman Öğrt. M. Selim YİĞİT

Psk. Dan. Abdurrahman ÇİÇEK

Psk. Dan. Servet TOPÇU

Sayı: 5
Ekim 2023

ISSN: 2980-3241

İÇİNDEKİLER

01

OLUMLU OKUL İKLİMİNİN PSİKOEĞİTSEL YÖNÜ

11

MÜKEMMELİYETÇİLİK İLE PSİKOPATOLOJİYE GÖZ KIRPMAK

04

İSTİSMAR VE İHMALİN UYUM VE DAVRANIŞ SORUNLARINDAKİ ROLÜ

14

LİNÇ KÜLTÜRÜ OLARAK SOSYAL MEDYA

08

MAHREMİYET EĞİTİMİNİN TEMEL ATMA USTASI: "EBEVEYNLER"

18

KAYNAKÇA

19

DERGİ EKİBİMİZ

"Okuyan insan dünyanın aklına yaslar sırtını"

OLUMLU OKUL İKLİMİNİN PSİKOEĞİTSEL YÖNÜ

Abdurrahim DEMİR
Midyat İlçe Milli Eğitim Müdürü

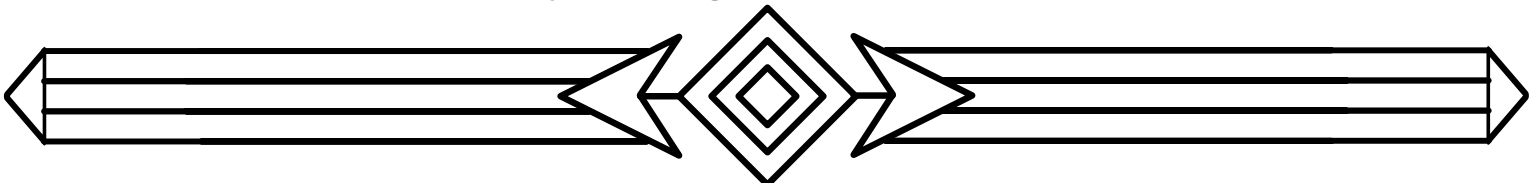
“
Bir insanı ahlaken eğitmeden sadece zihnen
eğitmek topluma bir bela kazandırmaktır.

-Theodore Roosevelt

Okulda oluşan duygusal ortam ve atmosfere okul iklimi denir. (Akbaba Altun, 2001) Bu atmosferin olumlu olması okulu oluşturan tüm dinamik unsurları psikolojik ve eğitsel olarak destekler. Bir örgüt olarak incelendiğinde olumlu okul ikliminin özellikle öğrenciler üzerinde köklü etkileri mevcuttur. Bir okulda sağlıklı bir iklim, okul etkililiği ve verimliliğinin yükseltilmesi için ön koşuldur. Öğrenciden öğretmene, idareciden yardımcı personele kadar herkesi olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilecek bir kapasiteye sahip olan okul ikliminin doğru ve yerinde inşa edilmesi spesifik bazı etkileri de beraberinde getirecektir

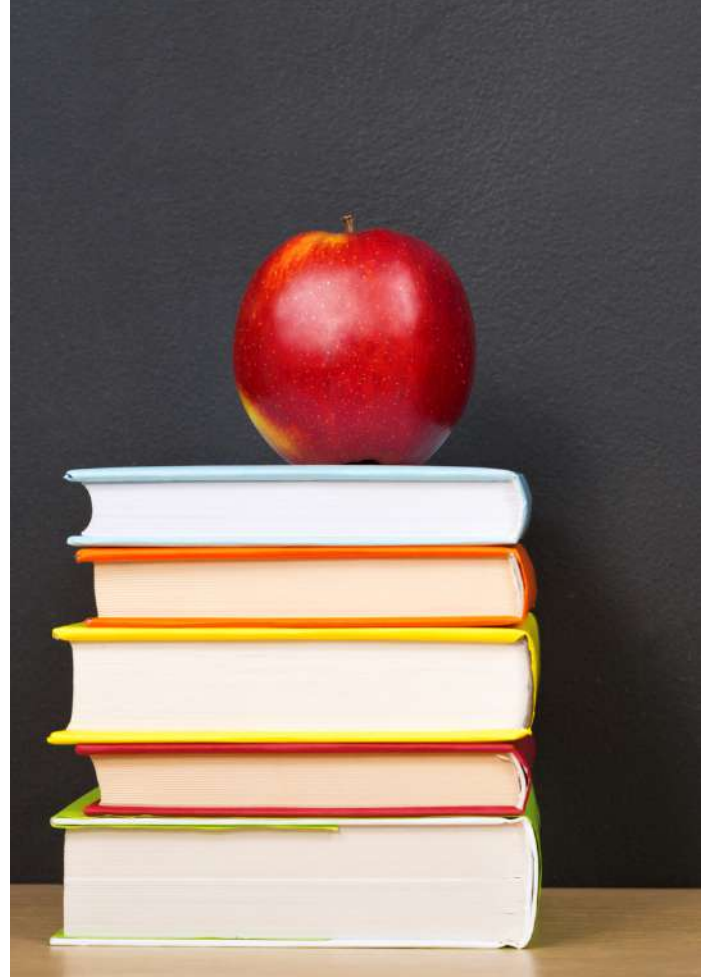

Olumlu bir okul iklimi, öğrencilerin öğrenimini ve başarısını, öğrenci ve öğretmenlerin okula bağlılıklarını artırmak, okul terk oranlarını ve istenmeyen öğrenci davranışlarını azaltmak gibi olumlu sonuçların ortaya çıkmasını sağlayabilmektedir. Başka bir ifadeyle iklim, örgüt çıktıları ve üyelerinin performansları üzerinde etkili olan psikolojik bir kavramdır. (Taş, 2020). Özellikle hedefler özelindeki hazırbulunuşlukları doğrudan etkiler.

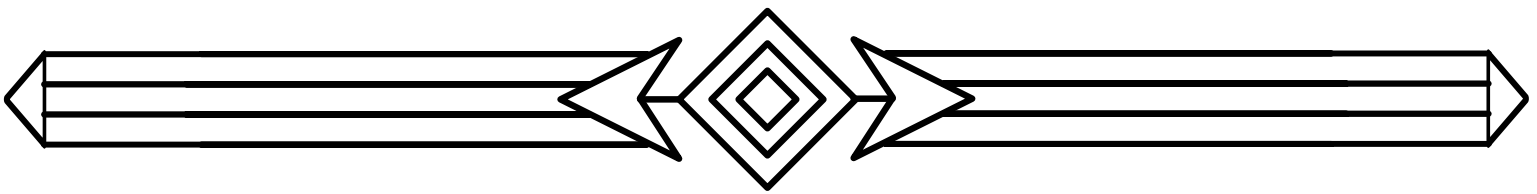

Eğitimde hedeflenen birçok unsuru doğal olarak kazandıran olumlu okul iklimi etkeni için bazı n koşullara ihtiyaç vardır. Örneğin okul mutlaka ğrenci merkezli olmalıdır dolayısıyla ğrenci kişilik hizmetleri her daim ön planda tutulmalıdır. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin ğrenci kişilik hizmetlerinin vazgeçilmez bir parçası olduğu düşünüldüğünde bu hizmetin kalitesi, hizmeti sunan personelin donanımı gibi etkenler olumlu okul ikliminin oluşmasında etkilidir.

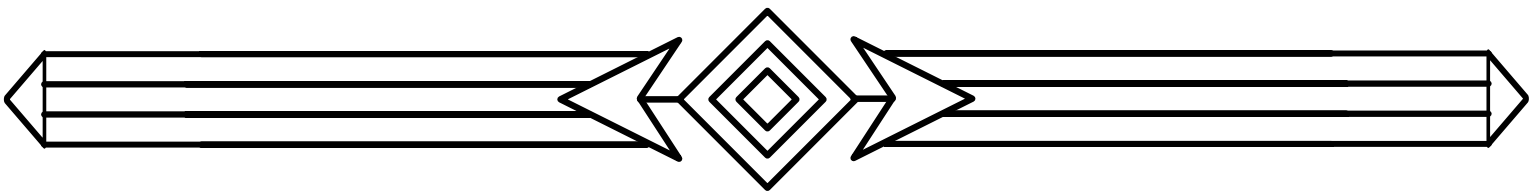
Diğer bir koşul ise okulun sürekli iyileşme odaklı olmasıdır. Yerinde sayan ve konumunu koruyan bir okuldan ziyade sürekli gelişmeyi hedefleyen ve gelişimde yorulmayan bir okul, olumlu okul iklimine çok daha yakın olacaktır. Olumlu bir okul ikliminde okulu oluşturan tüm dinamik unsurlar genel amaçlar üzerinde yoğunlaşırlar bu amaçlar yukarıda bahsedildiği üzere akademik başarının yanında ğrenci kişilik hizmetlerini de kapsamalıdır. Yalnızca akademik başarı desteklendiğinde (ki bu st düzey bilişsel becerilerin geliştirilmesi yoluyla gerçekleşir) yaratıcı ve kıvrak zekaya sahip bir dolandırıcı ile bu özelliklerini bilime aktaran bir bilim insanı arasında fark yoktur.

Okul yalnızca akademik başarıya odaklanarak yaratıcı bir bilim insanı ya da yaratıcı bir dolandırıcı yetiştirebilir. Kişiyi olumlu olana yönlendirecek olan ise ğrenci kişilik hizmetlerinin sağlıklı ve profesyonel bir şekilde sunulmuş olmasıdır. Özellikle ğretmen ve idarecilerin bu iki unsura yani akademik başarı ve ğrenci kişilik hizmetlerine eşit şekilde yoğunlaşmaları olumlu okul iklimini oluşturacaktır.

Olumlu iklim, etkin diyalogla başlar. Bileşenler arasındaki etkili iletişim, her personelin karara katılması, eylemlerin planlı olması ve yapılan çalışmaların periyodik olarak değerlendirilmesi ve dahi öğrenci- öğretmen etkileşimi bu iklimi oluşturan diğer parametrelerdir. Öğrencisine olumlu model olan idareci ve öğretmenler, planları yalnızca resmi prosedür olarak görmeyen ve gerçekten uygulamaya geçiren idareci ve öğretmenler, süreci ara ara denetleyen ve geri dönüt - düzeltme sağlayan idareciler olumlu okul ikliminin vazgeçilmez bir parçasıdır. Burada öğrencinin psikosoyal ve demografik özellikleri de elbette etkilidir fakat olumlu okul ikliminin oluşmasından doğrudan sorumlu olan kişiler yetişkinlerdir. Bu sebeple en başta okullar artık hedeflere ulaşma konusundaki başarısızlığı öğrenciye yükleme alışkanlıklarını bir kenara bırakmalı ve öğrencinin üstün yararını gözeterek olumlu okul ikliminin oluşmasına derhal katkı sağlamalıdır.

İSTİSMAR VE İHMALİN UYUM VE DAVRANIŞ SORUNLARINDAKİ ROLÜ

“

“Çocuklar bugünkü nüfusumuzun üçte birini,
geleceğimizin ise tamamını oluştururlar.”

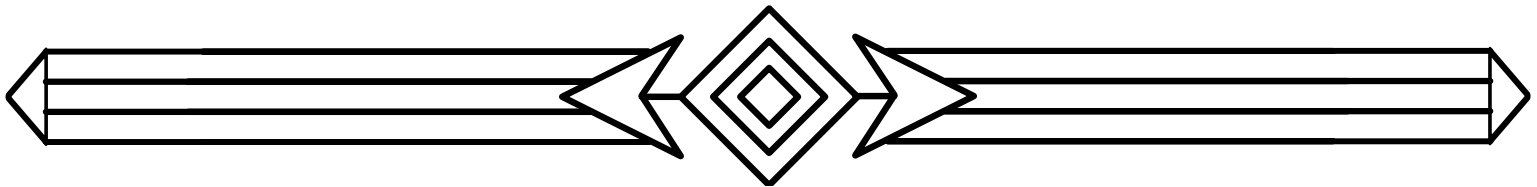
-Çocuk Sağlığı Geliştirme Paneli

Günümüzde çocuklar korunması, bakılması, sevilmesi ve değer verilmesi gereken “her yerde” ne yazık ki ebeveynleri ve diğer aile büyükleri, akrabalar, komşular, tanıdıklar veya tanıdık olmayan kişiler tarafından; ya da internet ve sosyal medya yoluyla toplumsal yaşamda istismar ve ihmale maruz kalabilmektedir. Çocukların bu örseleyici ve olumsuz yaşantılarla başa çıkması, engellemesi ve önlemesi mümkün olmamaktadır. Bu nedenle çoğunlukla çocuklar uyum ve davranış sorunları yoluyla ya da bazen de daha ciddi düzeyde fiziksel, sosyal, duygusal, belirtilerle bu durumu ortaya koymaktadır.

Abdurrahman ÇİÇEK
Psikolojik Danışman

Çocuk istismarı ve ihmali bir yetişkin, toplum veya ülke tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan, çocuğun bütün yönlerden sağlığını ve gelişimini olumsuz yönde etkileyen davranışlar olarak tanımlanmaktadır.(World Health Organization. (2014). **İstismar ve ihmal uygulamada çoğunlukla iç içe iken birbirinden ayrıldıkları en temel nokta istismarın aktif, ihmalin ise pasif bir olgu olmasıdır.**

Çocuk istismarı uygulanma biçimlerine göre farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır.

Fiziksel İstismar: 18 yaşından küçük çocuk ya da gencin ana babası ya da bakımından sorumlu başka kişi tarafından sağlığına zarar verecek biçimde fiziksel hasara uğraması, yaralanması ya da yaralanma riski yaşamasıdır. Bu hasar; elle ya da bir nesneyle vurularak, itilerek, sarsılarak, yakılarak ya da ısırılarak oluşabilmektedir.

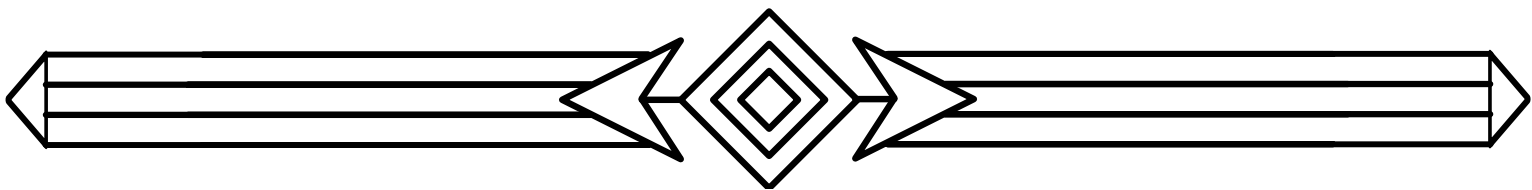

Fiziksel İhmal: 18 yaşından küçük çocuk ya da gencin yetersiz beslenme, giydirmeme, hijyen ya da bakım verme sonucunda zarara uğramasıdır.

İhmal edilmiş çocuklarda fiziksel istismara uğramış çocuklara göre daha ağır bilişsel ve akademik sorunlar, daha fazla sosyal içe çekilme, daha kısıtlı arkadaş ilişkileri ve daha yoğun içe atım sorunları görülmektedir(Kathryn, L.H.& David, A.W. (2002).

Duygusal İstismar: Duygusal istismarın çocuğu aşağılama, korkutma, izole etme, gereken ilgiyi göstermeme, duygusal olarak çocuğa cevap vermeme, onu inkar etme, zorlama ve baskı yapma, sürekli eleştirme gibi birçok olumsuz ebeveyn ve yetişkin davranışını kapsadığı belirtilmektedir.

Cinsel İstismar: Çocuğun bir yetişkin tarafından, cinsel uyarı ve doyum için kullanılması, fuhuşa zorlanması, cinsel obje olarak kullanılması; cinsel istismar kapsamında yer alan davranışlar olup mutlaka şiddet içermesi gerekmez, çocuğun rızasının olup olmamasına bakılmaz. Çocuk yaşadığı cinsel istismarı çoğu zaman hiç kimseye söyleyemez. Ebeveynleri tarafından cezalandırılacağını düşünür; korku, utanç ve suçluluk duyguları yaşar. Çocuklarda yeme ve uyku bozuklukları, yabancılardan korkma ve yaşına uygun olmayan cinsel oyun ya da davranışlar görülebilir. Bebek gibi konuşma, içe çekilme, birine yapışma, enürezis, enkoprezis, agresyon, boyun eğme davranışı gözlenebilir.

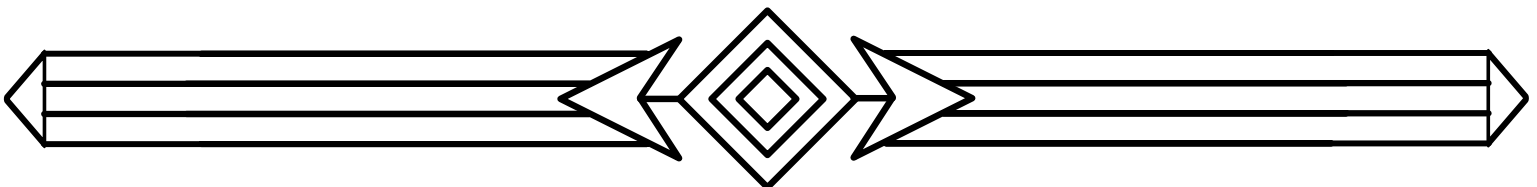

İstismara uğrayan çocuklarda sıklıkla yaşanan olumsuz duygular:

- 1-İhanet duygusu:** çocuğun güveninin sarsılmasına ve ihanete uğramışlık duygularının yerleşmesine neden olabilir.
- 2-Acizlik:** çocuk yaşadıklarını engelleyemediğinden dolayı kendini çaresiz ve aciz hissedebilir.
- 3-Damgalanma:** kendi benliğine yönelik olumsuz algılar geliştirebilir.(Polat, O. (2007).

Çocuklar Sorunları İçin Neden Yardım İsteyemezler?

- Çocukların yaşadıkları sorunlara ilişkin farkındalıkları düşüktür, sorunlarını tanımlayamazlar.
- Normal ve normal olmayan davranışların sınırlarını bilemez, ayırt edemezler.
- Sorunlarını nasıl ifade edeceklerini bilemez, yetişkinlerin tepkilerinden çekinir ve onları kızdırmaktan, üzmetten korkarlar.
- Yaşadıklarından utanabilirler, kendini suçlayabilirler.
- Sorunları anlatmak onlar için zorlayıcı olabilir, güven ve desteğe ihtiyaç duyarlar.
- Bazen yaşadıkları güçlükleri dolaylı olarak dışa vururlar; çocukların tepkileri iyi anlaşılırsa çoğunlukla bunlar ihtiyaçlarını ifade edebilir.

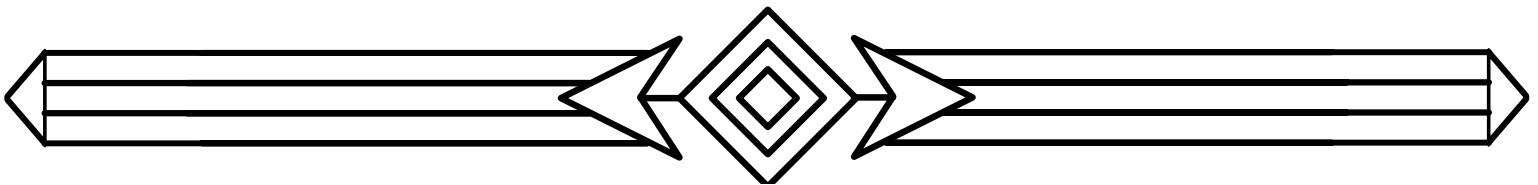
-Genel olarak kim tarafında yapılırsa yapılsın istismar ve ihmalin çocuk üzerinde olumsuz, uzun süreli ve kalıcı sonuçları bulunmaktadır. Bu etkiler şu şekilde özetlenebilir.

Çocukluk sürecinde yaşanan istismar, çocuklarda daha zayıf duygusal ve psikolojik uyuma neden olur. Özellikle çocukların, kişilik ve kimlik oluşturma sürecini olumsuz etkiler. Çocukların benliğinde derin yaralar oluşturur. Düşük benlik saygısı ve olumsuz benlik algısına neden olur. Saldırganlığa neden olur. Çocuklarda korkulu, kaygılı bağlanma görülme ihtimali yüksektir. Çocukta öfke, utanç, suçluluk, değersizlik, kızgınlık ve güvensizlik, umutsuzluk gibi birçok olumsuz duygu yaşanabilir. Bunalım, çekingenlik, kaygı bozuklukları gibi içselleştirilmiş (içe-yönelim) sorunlara neden olur.

Duygusal istismar ve ihmal yaşayan çocuklarda; parmak emme, altını ıslatma, yeme sorunları, çekingenlik, dış kontrol odaklı olma, anti sosyal davranışlar, bilişsel ve duygusal gelişimde duraklama, başarısızlık, yapay olgunluk görülebilir. Depresyon hali (intihar girişimi, umutsuzluk), uyku sorunları, somatik şikayetler, saldırgan davranışlar, kendine fiziksel olarak zarar verme, madde kullanımı, zayıf iletişim becerisi bu durumdaki çocukların yaşayabileceği genel sorunlar arasında yer almaktadır. Kişilerarası ilişkiler kurmada yetersizlik, problem çözmede güçlük, kendine güvende azalma yaşanabilir.

Çocuk istismarı ve ihmali bütün toplumlarda farklı boyutlarıyla yaygın olarak yaşanırken, çocukların gelişim süreci açısından son derece riskli ve olumsuz etkileri nedeniyle önlenmesi ve müdahale edilmesi gereken çok önemli bir problem alanıdır. Bu doğrultuda istismar ve ihmalin tanımlanması ve önlenmesine ilişkin geniş katılımlı farkındalık programları, önleme programları ve psikoeğitim programları uygulanabilir. Ailelere istismar ve ihmal ile ilgili farkındalık kazandırılabilir. Ayrıca uzmanlarca, istismara maruz kalan çocukların ihtiyaç duyduğu psikolojik destek sağlanmalı ve kapsamlı bir müdahale sürecinin planlanmasına öncelik verilmelidir.

MAHREMİYET EĞİTİMİNİN TEMEL ATMA USTASI: “EBEVEYNLER”

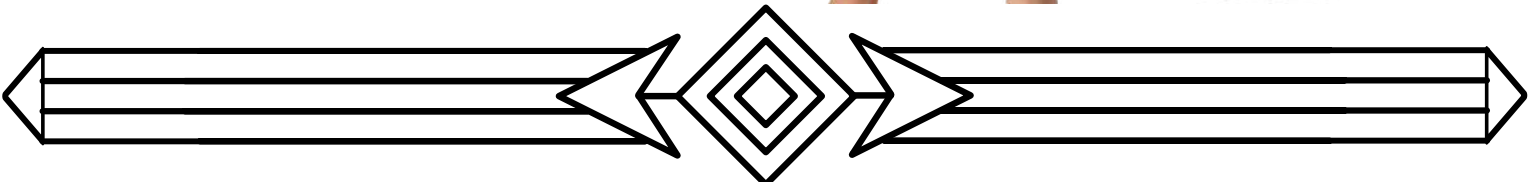
Servet TOPÇU
Psikolojik Danışman

“

“Eğitimidir ki, bir milleti ya özgür,
bağımsız, şanlı, yüksek bir topluluk
halinde yaşatır; ya da esaret ve sefaletle
terk eder.”

Mustafa Kemal ATATÜRK

Bir binanın en önemli unsuru şüphesiz ki temelleridir. Temeli bozuk olan bir binanın sonraki aşamaları yeteri kadar sağlam olsa bile bu bina er ya da geç yıkılmaya mahkumdur. İnsanın yaşam evrelerini de bir binanın yapım aşamasına benzetirsek, bu binanın temellerine karşılık bebeklik ve ilk çocukluk çağı gelecektir. Küçük yaşlarda verilen sağlam bir eğitim hayat boyu çocuğun başvuracağı argümanı ve güç kaynağı olacaktır. Bunun için mahremiyet eğitiminin çocukların gelişim düzeyleri, yaşları ve zekâ düzeyleri göz önünde bulundurularak küçük yaşlardan itibaren doğru yöntemlerle verilmesi elzemdir.

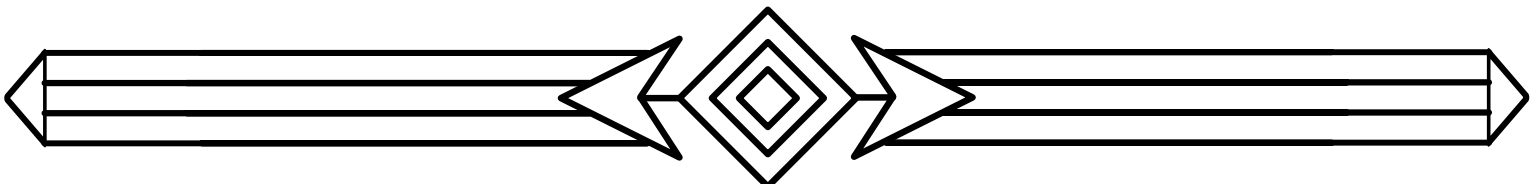
Ebeveynlerin çocuğa mahremiyet eğitimi verirken nelere dikkat etmesi gerektiği hususunu ana hatlarıyla irdelemeye çalışalım:

Bedenin Kişiyeye Özel Olduğu Bilincini Kazandırılmalı; Çocuk özel bölge bilinci sayesinde bedenin özel bölgelerinin (arka, bacak arası, göğüs vs.) gizlenmesi gereken bölgeler olduğunu öğrenecek, o bölgelere başkalarının dokunmaması gerektiğini içselleştirecektir (Kurtoğlu,2016). Bebeğin bezini ve terleyen çocuğun elbisesini hiç kimsenin görmeyeceği bir yerde değiştirmek çocuğun özel bölgenin gizlenmesi gerektiği konusunda yardımcı olacaktır. Bu bilinci verirken de bebeklikten itibaren çocukların cinsel organını sevmek, dudaktan öpmek veya sözlü bir şekilde 'öperim, yerim, severim... vb.' ifadelerle özel bölgelerden bahsetmek mahremiyet olgusuna zarar verecektir.

Özel Alan Bilinci Kazandırılmalı; Çocuk evde özel alanların varlığını hissetmelidir. Böylece çocuk hem kendi hem de başkalarının sınırlarının nerede başlayıp nerede bittiğini öğrenecektir. Kendine mahsus odası, dolabı, eşyası olan çocuklar hem mahremiyet eğitimi almaya daha elverişli hâle gelir hem de arkadaşlarının özel alanlarına daha saygılı olurlar.

İyi-Kötü Dokunmayı Ayırt Etmeli; Çocuğunuz kendisini iyi hissettirmeyen, rahatsız eden tedirgin eden dokunmaların "kötü dokunma"; anne babanın kendisinden izin isteyerek öpmesinin, sarılmasının, arkadaşının ona sarılmasının, başını okşamasının, doktorun -izin isteyerek- muayene amaçlı dokunmasının "iyi dokunma" olduğu çocuğa ebeveyn tarafından öğretilmelidir.

Hayır Diyebilmeyi Öğrenmeli; Çocuklara rahatsız oldukları durumlarda bağırma, itiraz etme, çığlık atma ve kaçma refleksinin öğretilmesi gerekir (İKGV,2006). İster dedesi, amcası, babası veya tanımadığı biri olsun özel bölgelerine dokunulduğu veya özel alanı ihlal edildiği zaman çocuklar “Hayır” diyerek rahatsızlığını dile getirebilmelidir. (Keskin K. 2020)

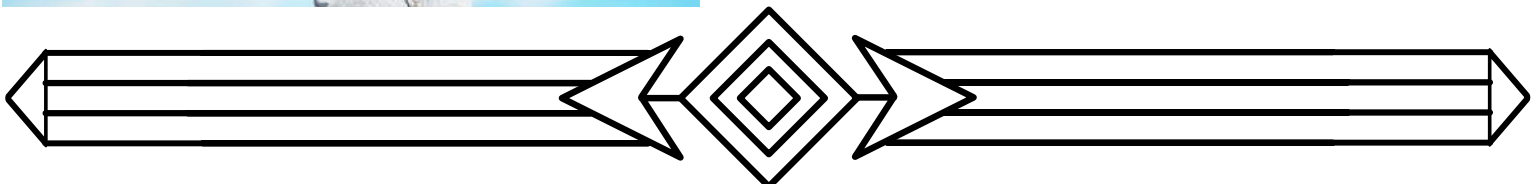
Görsel Mahremiyete Uyma: Ailede mahremiyet eğitimi verirken çocuklara ‘vücudum çıplak görünmemeli’ refleksi küçüklükten itibaren kazandırılmaya çalışılmalıdır. Kendinin çıplak olma durumuna karşı bilinçlenen çocuk kendi bedeninin özel olduğunu ve korunması gerektiğini öğrenir, bedenine yönelecek kötü bakışları hissedebilir ve biri kıyafetini çıkarmaya kalkıştığında rahatsızlığını doğal bir şekilde dile getirebilir. Kendi öz bakım becerilerini geliştirebilecek yaşa geldikleri zaman tuvalet ve banyo kapısını kapatmaları, cinsel bölgelerini mahrem olduğu için kendi başlarına yıkanmaları, soyunma ve giyinme işlerini kendi odalarında veya kimsenin olmadığı kapısı kapalı başka bir odada yapmaları gerektiği konusunda çocuklar eğitilmelidir. (Çankırılı A. 2015)

Sözel Mahremiyete Uyma; Ebeveynlerin ya da diğer aile bireylerinin çocukların yanında mahremiyet duygularını zedeleyici cinsel anlam içeren argo, küfürlü, kaba konuşmalardan uzak durmaları gereklidir. Aileler kullandıkları hitap şekline dikkat etmelidir. kendisine “aşkım, sevgilim...” demesi yerine “yavrum, canım, kızım/oğlum...” gibi sevgi temalı sözcükler kullanılabilir.

Sanal Ortamda Mahremiyet Farkındalığının Kazandırılması; Belli bir yaşa kadar çocuklar internete tek başına girmemeli, bilgisayar, akıllı telefon, vb. araçlar denetimsiz bir şekilde verilmemeli, düzenli olarak kontrol edilmeli, bilgisayar evde görünen bir yerde konumlandırılmalı, evdeki internetin çocuk ve aile koruma paketi eşliğinde kullanılması sağlanmalıdır

Çocuklara olumlu model olunmalı: Mahremiyete ilişkin aile içerisinde belirlenen kurallara çocuğun etrafındaki herkesin riayet etmesi, farklı tutum ve davranışlardan uzak durulması gerekir. Zira teorik olarak öğretilip hayata geçirilmeyen kurallar, mahremiyet bilincinin oluşmasında etkili olmayacaktır.

MÜKEMMELİYETÇİLİK İLE PSİKOPATOLOJİYE GÖZ KIRPMAK

Seda KAYA

PDR Bölüm Başkanı

Psikolojik Danışman

“

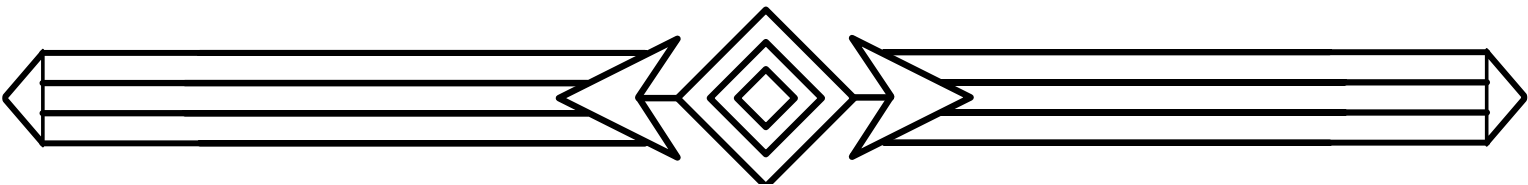
Kusursuzluğu unutun. Her şeyde bir çatlak vardır, ışık içeri böyle girer...

-Leonard Cohen

Mükemmeliyetçilik yüksek başarı için katı istekler belirleyen, abartılmış süperegonun bir göstergesidir. (Freud, 1959). Mükemmeliyetçilik kelime anlamı itibariyle kusursuzluğu, dolayısıyla güzel olanı çağrıştırsa da kişinin sevilmeme ve onay görmeme kaygısı sebebiyle oluşur. Mükemmel olmadıkça kaygı artar ve bu durum bir kısır döngü haline gelerek bireyin ruh sağlığını olumsuz yönde etkiler.

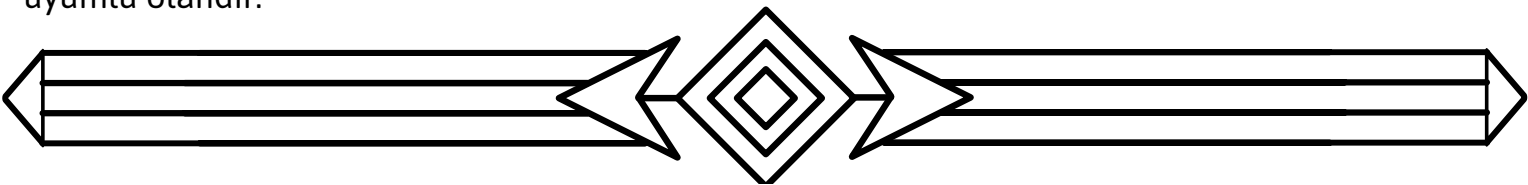
Mükemmeliyetçilik, çeşitli psikolojik sorunlarla ilişkili bulunan bir kişilik özelliği olarak ele alınmaktadır. Örneğin bir başka görüşe göre kendilerini küçük görenler mükemmeliyetçi oldukları için, yapılan bir hatanın sonuçlarını da son derece tehlikeli olarak algılar ve hata yapmaktan çok korkarlar. Kaygı ve korku, mükemmeliyetçilik ve felaket beklentilerinden kaynaklanır. (Voltan Acar & Tuncer, 2006). Kaygının yüksek boyutu psikopatolojide bozukluk olarak nitelendirilir. Kaygı mükemmeliyetçiliği, mükemmeliyetçilik kaygıyı tetikliyorsa mükemmeliyetçiliğin psikopatolojik problemlere göz kırptığı rahatlıkla söylenebilir çünkü mükemmeliyetçilik sanıldığı aksine yüksek standart sahibi olmak değil, gerçekçi olmayan standartlar koymak ve sürekli eleştiren bir iç sese sahip olmak demektir.

Mükemmeliyetçiliğin belirtileriyle günlük hayatta sıkça karşılaşılabilir fakat bunlar yaşamın bir parçası haline geldiğinde tehlike arz etmeye başlar. Örneğin hata yaptığınızda kendinize aşırı yükleniyor ve en ufak bir başarısızlıkta kendinizi değersiz görüyorsanız, başarılarınızdan çok başarısızlıklarınıza odaklanmaya eğilimliyseniz, çoğunlukla yeterince iyi olmadığını düşünüyorsanız, tüm işleri en iyi şekilde yapmanız gerektiğini düşünüyorsanız, en iyiye odaklanma nedeniyle işleri zamanında bitirme sorunu yaşıyorsanız, yaptıklarınızla ilgili tatmin olmuyorsanız ve bunlar belirtildiği gibi yaşamınızın bir parçası haline gelmeye başladıysa mükemmeliyetçilikten şüphelenebilirsiniz.

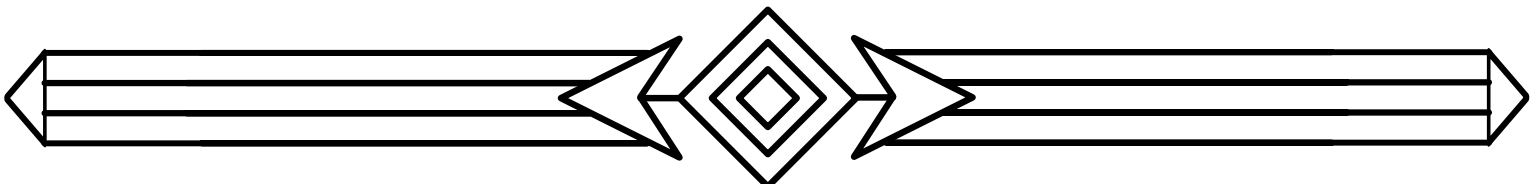

Mükemmeliyetçi insanlar yalnızca kendilerini değil başkalarını da ya da başkalarının yaptıklarını da beğenmezler. Dolayısıyla eşinin yaptığı hiçbir şeyden memnun olmayan, çocuklarının başarısı kendisini tatmin etmeyen sürekli kendini veya başkalarını eleştiren mutsuz ve çevresini mutsuz eden bireyler haline gelmeleri an meselesidir. Mükemmeliyetçiliğin karşılığı tembellik değil mücadeleciliktir. Mükemmeliyetçilik gibi asla ulaşılamayacak bir olgu için boşa patinaj çekmek yerine sağlam hedefler üzerinde mücadeleciler tavırlar sergilemek artık tercih edilen olmalıdır. Kişilerarası ilişkileri de bu yolla zehirleyen mükemmeliyetçilikten vazgeçmek, hatalarıyla yaşamayı, onlardan sonuçlar çıkarabilmeyi öğrenmek ruh sağlığı açısından en uyumlu olandır.

Peki bu durumda mükemmeliyetçilik gibi psikolojik sorunlara sebep olan bir kişilik özelliği ya da davranış probleminden kurtulmak için ne yapılabilir? Öncelikle hiç oluşmamasını sağlamak en kıymetlisi olacaktır. Ebeveynlerin çocuklarını koşulsuz sevmesi, “başarılı olursan seni daha çok severiz.” “uslu dur ki herkes seni sevsin” gibi cümlelerden uzak durması aynı zamanda koşulsuz kabul etmesi bu anlamda önleyici olacaktır çünkü sevmek veya kabul edilmek için mükemmel olması gerektiğine inandırılan çocuklarda ileriki yaşlarda patolojik bir mükemmeliyetçilik oluşur ve bu durumun kişiyi intihara kadar sürükleyebildiği bilinmektedir.

Krize müdahale aşamasında ise yani mükemmeliyetçi bir kişilik yapısı oluştuğundan sonra bu durumu düzeltmek için öncelikle kişinin kendisinden aşırı beklentiler içinde olmasının olumsuz sonuçlarını çıkartması, hedef ve amaçlarını gözden geçirmesi dolayısıyla araçların amaç haline dönüşmesini engellemesi, standartlarını gevşetmeye çalışması, hatalarıyla barışmak için kendisini zorlaması ve hatta kendisini ödüllendirmesi faydalı olacaktır. Unutulmamalıdır ki mükemmeliyetçilik mükemmel olmak değil aksine bireyin kendisine rahatsız edici şekilde sürekli henüz mükemmel olmadığını hatırlatması yoluyla yapılan bir kendi kendine işkence yöntemidir.

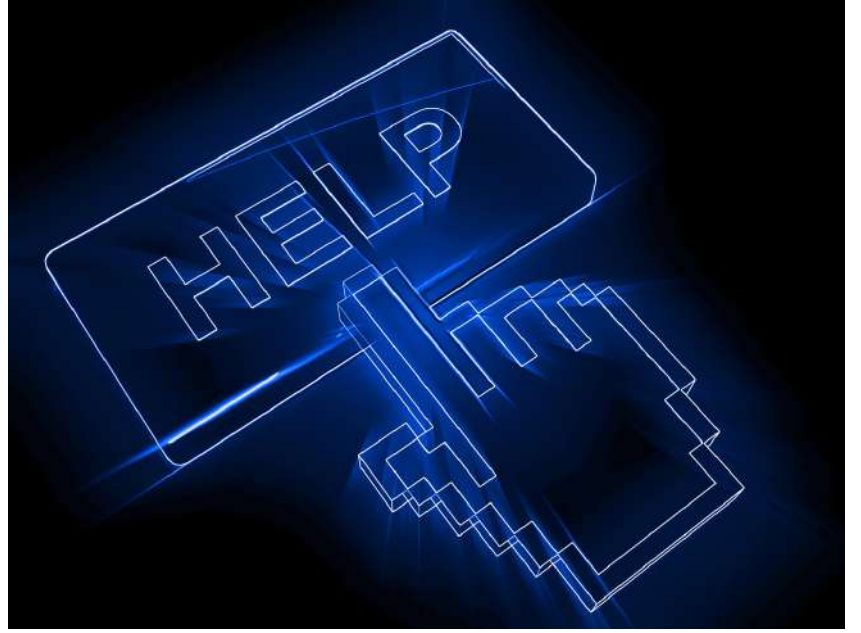
LİNÇ KÜLTÜRÜ OLARAK SOSYAL MEDYA

*Mehmet Selim Yiğit
Uzman Rehber Öğretmen*

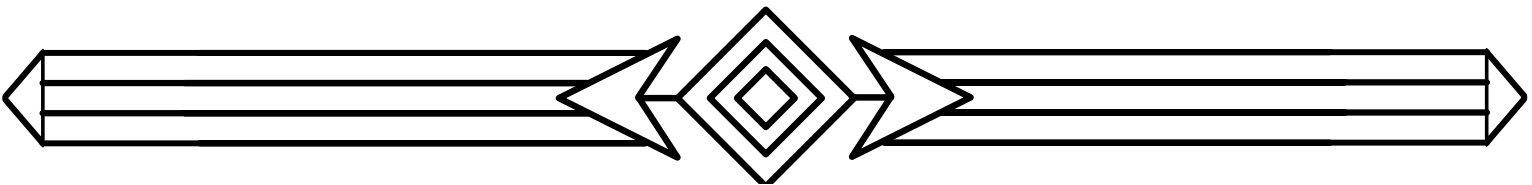
“Eğer dikkat etmezseniz, medya mazumlardan nefret etmenize ve zalimleri sevmenize sebep olur”

-MalcolmX

DataReportal'ın We Are Social ve Hootsuite ortaklığıyla yayınlanan Digital 2021 raporuna göre Ocak 2021 itibariyle 7.83 milyar olan dünya nüfusunun yüzde 66.6'sı (5.22 milyar kişi) cep telefonu sahibi olup, yüzde %59.5'i (4.66 milyar kişi) internet ve %53.6'sı (4.20 milyar kişi) aktif sosyal medya kullanıcısıdır. Son bir yıl içinde sosyal medya kullanıcıları %13 oranında (490 milyon kişi) artmıştır. (Sertaç Timur DEMİR, 56/2021)

Yukarıdaki sayılara 2022-23 verileri eklenmiş olsaydı acaba rakamlar bize ne söylerdi diye çok merak etmiyor değilim. Sosyal medya hayatımıza girdi gireli, hayat hızlı ve farklı bir yere evrilerek, akıl almaz bir yöne doğru gidiyor. Aslına bakılırsa, dijital medya sosyal medya ile ilk birleşmeye başladığı yıllarda, linç yerine toplumsal örüntülere bazen komik bir enteresantlık katıyordu. Medya üzerinden kız isteme merasimi, hasta ziyaretleri gibi ilk ilginçlikler hem gülümsetiyor hem de bir heyecan katıyordu. Git gide kolay ve kısa yoldan bir baskı mekanizmasına dönüşmesi çok da zor olmadı.

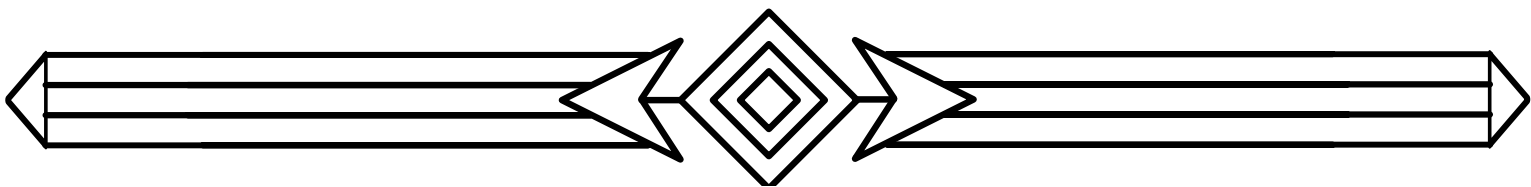

Teknolojik baş döndürmenin bir yansıması olarak sosyal medya bir arzu-hal, hesaplaşma, meydan okuma ve bağlantılı bir şekilde olumlu olumsuz sonuçlarıyla birlikte bir “Linç Kültürüne” dönüşmeye başlaması aslına bakılırsa yeni bir olgu değil. Henüz 2011 yılında bir grup yazar tarafından sosyal medyada ki Linç kültürünü televizyonun büyülü dünyası ile birleştirilerek 27 bölümden oluşan ve ilk bölümü 4 Aralık 2011 yılında yayınlanan bir diziye (Black Mirror) konu etmişti bile. “Ağzı olan konuşuyor” gitti, “Klavyesi Olan Yazıyor!” devri başladı. Zikirsiz fikir sahibi insan sayısı da fazla olunca, ilgili, ilgisiz, bilgili, bilgisiz herkes bildiği kadarını yazmaya başladı.

Linç kavramının içeriğine bakıldığında, “Birden çok kimsenin kendilerine göre suç olan bir davranışından ötürü birini, yasadışı ve yargılamasız olarak öldürmesi”. Linç etmek fiilinin 1. Yargılamadan öldürmek, 2.si yargılamadan cezalandırmak (TDK) gibi birbirine yakın iki farklı anlama geliyor olsa bile öldürmek de bir tür cezalandırma biçimidir.

Linç bir eylem olarak, insan topluluklarından ilkel dönemlerden beri var olduğu düşünülmektedir. Köken olarak İngilizce kökenli bir kelime olup literatüre girme sebebi, İrlanda Galawey Belediye Başkanın kendi oğlunu idam ettirmesi olayına dayanmaktadır. Soyadları Lynch olmasından dolayı kaynaklara hem bir hukuk kavramı olan “Linç Hukuku” hem de eylemsel olarak yer almaya başladı.

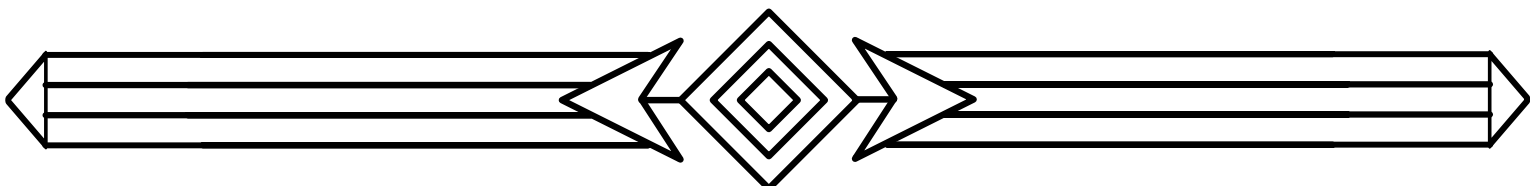

Söz konusu sosyal medya olduğunda, öldürme gibi bir fiilen gerçekleşme olasılığı doğrudan imkansız hale geliyor. Dolaylı olarak da hedef gösterme, boycot etme, gündem oluşturma şeklinde kişinin, kişisel malvarlığını, itibarını zedeleme şeklinde cezalandırma yöntemleri kullanılabilir. Bu yöntemle kısa bir süre içerisinde sayısal olarak büyük bir kitleye ulaşarak etkin bir hale geliyor. Bir kişinin açıp birkaç kişiyi etiketlediği bir paylaşım elden ele "hesaptan hesaba mı desem?" dolaşarak yanlı yansız birçok insana ulaşırken bir anda gündem olmayı başarabiliyor.

Öte yandan sosyal medyanın belki de "Linç" anlamında en fazla kullanıldığı yer olarak Türkiye'de durumu tetikleyen birden fazla itici faktör bulunmaktadır. Her yönüyle ve çok yönlü ya da çok unsurlu kozmopolit bir yapıya sahip olması başta olmak üzere, nüfusun sosyo-kültürel nitelikleri de durumu daha da vahimleştiriyor. Konu ne olursa olsun Linç katılanlar kadar, durumu destekleyen veya herhangi bir şekilde insancıl takınmayı seçerek, insan hakları, hayvanseverlik, hak-hukuk gibi tezlerle iki tarafı da temkinli olmaya davet eden bir kesim de oluyor genellikle.

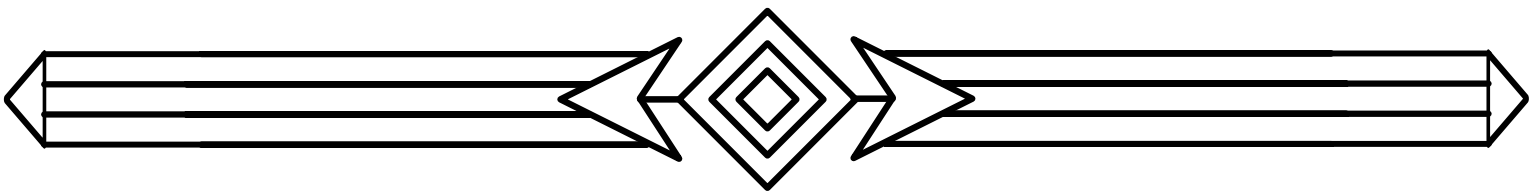
Bazen toplumsal bir suç işleyen biri gündemin önemli bir parçası haline gelirken, bazen spor kulüpleri ve taraftarları, lehte veya aleyhte gündemler oluşturarak sesini duyurmaya çalışıyor. Siyasi partiler kitlesel veya bireysel olarak bilerek rakipleri aleyhine sosyal linç amaçlı paylaşımlar yapabiliyor. Bu söylemden de anlaşılıyor ki toplumun tüm kesimleri veya tüm gruplar bir anda bu linçten etkilenebiliyor.

Haklı veya haksız, tarafsız olmak kaydıyla;

- Sezen AKSU, 2017 yılında yazdığı “Şahane bir şey yaşamak” adlı şarkısıyla;
- Mabel Matiz, 2022 yılında LGBT ve eşcinselliğe yönelik açıklamaları ve etkinliklere katılımı ile;
- Halil KONAKÇI, İmam olarak görev yaparken, bir kesimin desteklediği bir kesimin karşı çıktığı söylemleriyle;
- Atakan Kayalar, “Filozof Atakan” olarak bilinen Atakan’ın 2020 yılında küçük yaşta televizyonlara çıkması ve sergilediği tavırlarıyla;
- Şarkıcı Gülşen, giyimi, söylemleri ve hareketleriyle;
- Kısa bir süre önce Güzellik Merkezleri sahibi Dilan POLAT

Yakın tarihte “Sosyal Medya Linç Kültüründen” nasibini almış kişiler olarak örnek verilebilir.

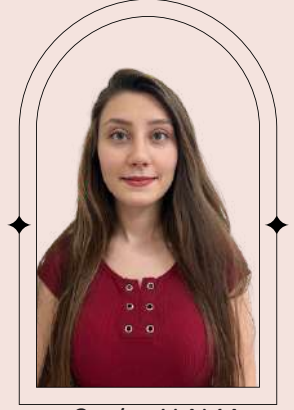

- Savi Çakar, F. (2017) Yaşam Dönemleri ve Uyum Sorunları(88-106). Pegem Akademi. Ankara
- World Health Organization. (2014). <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs150/en>
- Polat, O. (2007). Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı 2: Önleme ve Rehabilitasyon. Seçkin Yayınevi. Ankara
- Kathryn, L.H.& David, A.W. (2002). Child neglect:developmental issues and outcomes. Child Abuse & Neglect. 26.
- Çankırılı, A. (2015). Ailede ve okulda değerler eğitimi. İstanbul: Zafer Yayınları.
- İKGV (2006). Öğretmen ve öğretmen adayları için cinsel sağlık eğitimi. İstanbul: Ceren Yayın
- Şişman, N.(2019). Mahremiyet hayatın sırları ve sınırları. İstanbul: İnsan Yayın
- Keskin, K. (2020). Çocukluk döneminde (7-11 yaş grubu) mahremiyet eğitimi.
- Kurtoğlu, M. (2016). Çocuk bu ihmale gelmez. İstanbul: Nesil Yayınları.
- MEB. (2013). Cinsel gelişim. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Mükemmeliyetçilik ve özerklik destekleyici davranışların amaç tarzları ile ilişkisi. (2003). Eğitim ve Bilim, 28(127), 25-30.
- Hamarta, E. (2009). Ergenlerin sosyal kaygılarının kişilerarası problem çözme ve mükemmeliyetçilik açısından incelenmesi. Elementary Education, 8(3), 729-740.
- Voltan Acar, N., & Tuncer, B. (2006). Kaygı düzeyleri farklı üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin mükemmellik özelliklerinin incelenmesi. Kriz, 14(2), 1-15.
- KARATAŞ, Z. (2022). Sakarya Üniversite Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez). Sosyal medyada yaygınlaşan linç kültürünün tweeter mecrası özelinde incelenmesi ve linç atlası uygulaması.
- Sertaç Timur DEMİR, A. Özcan (56/2021). Sosyal Medya ve Linç Kültürü. İletişim kuram ve araştırma dergisi.
- Akbaba Altun, S. (2001). Örgüt Sağlığı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Şahin, A., & Atbaşı, Z. (2020). Olumlu okul iklimi oluşturmada öğretmenin rolünün incelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(3), 672-689.
- Taş, İ. (2020). Örgüt ve Okul İklimi. Nobel Akademik Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Ahmet AYGÜN
Kurum MÜDÜRÜ

Seda KAYA
PDR Bölüm Başkanı

Muharrem GÜMÜŞ
Müdür Yardımcısı

Mehmet Selim YİĞİT
Uzman Rehber Öğretmen

Abdurrahman ÇİÇEK
Psikolojik Danışman

Servet TOPÇU
Psikolojik Danışman

DERGİ EKİBİMİZ

PDR Bölüm Başkanlığı olarak hazırladığımız MİDRAM Dergi, yayın hayatına beşinci sayısını çıkartarak devam etmektedir. Öğrencisinden uzmanına kadar pek çok okuyucu kitlesi düşünülmüş ve dergi içeriği titizlikle hazırlanmıştır.

Emeği geçenlere teşekkürlerimizle...

midyatram.meb.k12.tr

0482 477 1078

Yeni Mah. Av. Talat Oğuz Cad. No:7

Midyat/MARDİN

